



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Անցյալ նոյեմբերին, հանդիսավոր իրա-
դրության մեջ, բացվեց Հայաստանի գրողնե-
րի հինգերորդ համագումարը, որը նշանակա-
լից իրադարձություն էր հայ ժողովրդի մշա-
կութային կյանքում:

Համագումարի աշխատանքներին մաս-
նակցում էին գրողներ, հայ մշակույթի, գի-
տության, արվեստի գործիչներ և եղբայրա-
նան հանրապետությունների պատվիրակներ:
Համագումարը ներածական խոսքով բա-
նում է ավագագույն գրող Ստ. Զորյանը, շեշ-
տելով, որ «տարեց-տարի, համագումարից
համագումար ավելանում է մեր գրողների
թիվը, խորանում է արվեստի ըմբռնումը:
Երբեք չըջանի համամատուցամբ այսօր
մեր գրականության թեմատիկան դարձել է
ավելի բազմազան, գրողները շատ անելիք-
ներ ունեն և մեծ պարտք՝ մեր ժողովրդի
անդեպ: Արվեստի համար չկա հին ու նոր
յուրիք... Պետք է ստեղծել այնպիսի գործեր,
որոնք բավարարեն արվեստի բարձր պա-
մանքները, լինեն մեր կյանքի հարազատ ար-
տահայտությունը, ունենան համամարդկա-
յին հնչելություն»:

Համագումարում «Արդիականությունը և
մեր գրականության հիմնական խնդիրները»
նկարծակի զեկուցումով հանդես է գալիս
այաստանի գրողների միության վարչու-
յան առաջին քարտուղար էդ. Թոփչյանը:

Իր զեկուցման մեջ էդ. Թոփչյանը նշում է,
որ Հայաստանի գրողների չորրորդ համա-
ումարից հետո անցած ժամանակաշրջանում
մեր ստեղծագործական յոթնամյա շրջանը
ավելի սերտ է ձուլված կյանքի ընդհանուր
արգասման հետ» և, ընթանալով սոցիալիս-
տական ռեալիզմի ուղիով, «կյանքի հետ ու-

նեցած սերտ կապի շնորհիվ ավելի խորա-
ցավ գրականության կենսական բովանդա-
կությունը և մեծացավ նրա նշանակությու-
նը»:

Այնուհետև զեկուցողը հանգամանորեն
կանգ է առնում հաշվետու ժամանակաշրջա-
նում գրականության բնորոշ գծերի, նրա նոր
որակի, բանաստեղծության, արձակի և ար-
դիականության հրատապ խնդիրների վրա:
«Ճշմարիտ բանաստեղծությունը,— նշում է
գրողների միության քարտուղարը,— ծնվում
է ժամանակին և իր դարաշրջանի ազնիվ
խոհերով և հույզերով հարստացնում մարդ-
կային հոգեքնդ կյանքը: ... Արդի բանաստեղ-
ծության ոգեշնչման ակունքը՝ հայրենիք,
ժողովուրդը և մարդ, անբաժան գաղափար-
ներն են՝ տողորված մեր ժամանակի մեծ
բովանդակությամբ: Բանաստեղծության մեջ
միաձուլվ միտք ու զգացմունք են դարձել հայ
ժողովրդի ազգային կյանքը, նրա լուսավոր
ների կան՝ սերտորեն կապված սովետական
ամբողջ հասարակության մեծ շարժման
հետ»:

Զեկուցողը բնության է առնում նաև սո-
վետահայ արձակի նվաճումներն ու խնդի-
րները, նշելով, որ նրա «դարգացման ընթաց-
քը նույնպես նոր մարդու ստեղծման պատ-
մություն է», նրա դաստիարակության հար-
ցը՝ մարդու կերպարի նոր, ավելի հարուստ
բովանդակությունը, նրա բնավորության ա-
վելի կենդանի գծերը՝ որպես գեղարվեստա-
կան կյանքի ամբողջության հիմնական
տարր:

Զեկուցման հետագա էջերը նվիրվել էին
հայ թատրոնի, գրականագիտության, բնա-
դատական մաթի, մանկա-պատանեկան

թարգմանական գրականության և արգիականության հարցերին:

Զեկուցման մեջ մասնավոր ուշադրության և վերլուծության էր ենթարկվել «սփյուռքի պայմաններում գրողների հերոսական ջանքերով» ստեղծված գրականությունը, որպես «հայ գրականության մեծ հարստության մի անբաժան մասը», որի «առաջին և հիմնական պրոբլեմներից մեկը՝ արտասահմանյան երկրներում ցրված հայության ազգապահպանման հարցն է»:

Սփյուռքի՝ ռեմիգրացիոններով և դրականներով լի» կյանքի պայմաններում ո՛չ միայն գրողների ուսերի վրա է ծանրանում «հայության բեկորների պահպանության ղեկավարի գործը», այլ նաև հայ գրականությունը նոր ստեղծագործություններով, իսկական արժեքներով հարստացնելու պատիվը:

Այնուհետև զեկուցողը խոսում է սփյուռքի գրողների և մայր հայրենիքի գրողների եղբայրական կապերը է՛լ ավելի ամրապնդելու անհրաժեշտության մասին, հայ գրականության ապագա զարգացման պայծառ հեռանկարներով:

Համագումարում լսվեց նաև բանասիրական գիտությունների դոկտ. Ս. Աղաբաբյանի հարակից զեկուցումը՝ սովետահայ արձակի վիճակի մասին: Զեկուցողը փաստական հարուստ նյութերի հիման վրա հանգամանորեն վեր հանեց երկու համագումարների միջև ընկած ժամանակաշրջանում ստեղծված արձակ ստեղծագործությունների լուսավոր և սովորատու կողմերը, նշեց այն նորը, որը առկա է այդ երկերում: Զեկուցողը մասնավոր կարևորությամբ կանգ առավ նաև երիտասարդ ու խոստումնալից արձակագիրների ստեղծագործությունների վրա:

Ապա սովետահայ չափածոյի առաջ ծառացած խնդիրների, բանաստեղծական խոսքի նոր որակի մասին զեկուցումով հանդես եկավ բանասիրական գիտությունների դոկտ. Հր. Թամրազյանը: Զեկուցողը, վերլուծելով մի շարք բանաստեղծների առանձին երկերն ու ժողովածուները, և կանգ առնելով նույնպես երիտասարդ բանաստեղծների ստեղծագործությունների վրա, այն կարծիքը հայտնեց, թե չափածոն ևս վերջին տարիների ընթացքում նկատելի վերելք ապրեց: Զեկուցողը

նշեց նաև այն թերությունները, որոնք դեռևս խանգարում են առանձին հեղինակների՝ խոսելու իրենց հաբադատ և ամբողջ ձայնով:

Համագումարում տրված զեկուցումները շուրջ ծավալվեց մտքերի լայն ու հետաքրքիր փոխանակություն, որին մասնակցեցին՝ Վ. Նորենցը, Գ. Սևունցը, Վ. Մնացականյանը, Հ. Սիրոսը, Պ. Սեակը, Ս. Ալաջաջյանը, Հովհ. Շիրազը, Մ. Աթաբեկյանը, Ս. Արղումանյանը, Գ. Էմինը, Ն. Զարյանը, Ա. Սահինյանը, Հ. Սարոխանը, Վ. Պետրոսյանը, Ա. Երևանյին, Գ. Աղաբաբյանը, Մ. Սարգսյանը և ուրիշներ:

Հայաստանի գրողների համագումարը ողջունեցին եղբայրական հանրապետությունների գրողների միության ներկայացուցիչները:

Համագումարին մասնակցեցին նաև սփյուռքահայ գրականության ներկայացուցիչները՝ Հ. Ճ. Սիրունին (Բուխարեստ), Ա. Մառուկյանը, Ս. Սեզան, Գ. Աղաբաբյանը (Բելյուսթ), Հ. Զարգարյանը, Ա. Ալեքսանյանը (Ֆրանսիա):

Սովետահայ գրականությունն անցած ավելի քան քառասունհինգ տարիների ընթացքում ստեղծել է զեղարվեստական մնացուցիչները՝ ներկայացնող երկեր, որոնք հարստացրել են մեր դարավոր մշակույթի հոգևոր գանձարանը:

Հայաստանի գրողների հինգերորդ համագումարը խոշոր ու նշանակալից իրադարձություն է և՛ մեր գրողների, և՛ հայ ժողովրդի մշակութային կյանքում, ժողովուրդ, որ դարերի միջով, սրբազան երկյուղածությամբ ու հաճախ կյանքի շատ ծանր պայմաններում պահել-պահպանել է իր աչքի լույսի պես ու ալսօրվա պայծառ հանգրվանն է հասցրել ոսկեդեպիկ իր գրականությունը, բաղմադարյան իր մշակույթը՝ որպես իր աղատության ու լուսակարոտ հոգու նվաճում, թուրք ու խոչանք:

Հայաստանի գրողների հինգերորդ համագումարը կհանդիսանա մի նոր խթան՝ մեր գրականության, արվեստի է՛լ ավելի զարգացման ու հարստացման բնագավառում:

Հայ գրականության բոլոր երեց ու երիտասարդ, խոստումնալից մշակներին մաղթում ենք ստեղծագործական նոր խիզախումներ՝ ի փառս մեր մեծորդատառ մշակույթի ու մեր տաղանդավոր ժողովրդի:

